

Največji slovenski dnevnik v Združenih državah. Velja za celo leto \$6.00 Za pol leta \$3.00 Za New York celo leto \$7.00 Za inozemstvo celo leto \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States. Issued every day except Sundays and legal holidays. 75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 137. — ŠTEV. 137.

NEW YORK, MONDAY, JUNE 13, 1921. — PONDELJEK, 13. JUNIJA, 1921.

VOLUME XXIX. — LETNIK XXIX.

AMERIKA IMA NOVEGA SUHEGA GLAVARJA

HAYNES JE PREVZEL URAD PROHIBICIJSKEGA NAČELNIKA ZDRUŽENIH DRŽAV. — KRAMER JE OBRAZLOŽIL NAJBOLJ VAŽNE NALOGE.

Washington, D. C., 11. junija. — Roy A. Haynes, iz Hillsboro, Ohio, je prevzel danes dolžnosti prohibicijskega komisarja kot naslednik John F. Kramerja iz Mansfielda, Ohio, prvega zveznega prohibicijskega velikega duhovna. Bekel je, da sicer še ni formuliral svoje splošne politike, da pa je prinesel v svoj novi urad najboljše zmožnosti in vso svojo energijo.

Ko je zapustil mesto, katero je zavzemal od 1. novembra 1919, je izdal dr. Kramer formalno ugotovilo, v katerem je obrazložil novemu komisarju načrte bolj važne probleme. Da olajša breme Mr. Haynesa, je Mr. Kramer predlagal, naj sprejme kongres postavo, s katero se mu bo dajalo avtoriteto, da omeji število zdravniških receptov za žganje, katero lahko predpišejo zdravniki in množino žganja, katero se lahko izdela in importira in da se prepreči uporaba žganja v zdravilih, v katerih se je ponavadi uporabljalo alkohol.

Prvi izmed problemov, s katerimi se bo moral pečati novi prohibicijski komisar, — je rekel Kramer, bo obstajal v potrebi, da se vzdrži organizacije, ki bo lojalno vršila svoje delo. Čeprav je par prohibicijskih uradnikov izdalo dano jim zaupanje, je večina vendar lojalna in poštena. (Tisti, katerih še niso ujeli.)

Alkohol bo še vedno stal problem, — je rekel nadalje. — Treba je pospeševati proizvodnjo alkohola v industrijalne svrhe in namene, a isti alkohol, ki je tako dragocen v industrijah, se kaj lahko izpremeni v zavzavno pijačo.

Mejni problem je zelo resen. Pijačo se ne preneha uhitovati v deželo. To bo ostalo problem, dokler ne bodo zunanje vlade tako prilagodile svoje postave, da ne bodo oteževale sosedom in prijateljem izvedenja postav. (Radi par prohibicijskih fanatikov bi morale vse države izpremeniti svoje postave. To je višek megalomanije.)

Nepostavno izdelovanje žganja in prav posebno na jugu, bo ostalo še za dolgo časa problem.

Dviganje žganja in alkohola iz bonda s pomočjo ponarejenih permitov. To je bil eden naših največjih problemov, ki ni še rešen.

Krajevna in zvezna podpora zveznih oblasti je postala bolj uspešna.

Narod, — je rekel Kramer, — se je v veliki meri prilagodil novi postavi in izpremenjenim razmeram, ki so bile posledica uveljavljanja te postave. To seveda v veliki meri olajšuje delo oblasti.

PRIDELEK V EGIPTU UNIČEN

Kajiro, Egipt, 10. junija. — Velikanski nativi, ki so se pojavili v provinci Dakalije, v pokrajini delte reke Nila, severno od tukaj, so soglasno s poročili iz glavnega mesta te pokrajine uničili trideset tisoč akrov bombaža in pšenice.

Ceni se, da je 80 odstotkov bombaža uničenih.

RUDNIŠKE KONCESIJE ZA AMERIKANKE.

Riga, 11. junija. — Soglasno z neko radijsko brzojavko, ki je

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

se potom naše banke izvršujejo po nizki ceni, zanesljivo in hitro. Včeraj so bile naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:			
Razpošilja na sadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani.			
300 kron	\$2.40	1,000 kron	\$7.75
400 kron	\$3.20	5,000 kron	\$38.50
500 kron	\$4.00	10,000 kron	\$76.00

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:
Razpošilja na sadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu.

50 lir	\$ 2.90	500 lir	\$28.00
100 lir	\$ 5.40	1000 lir	\$51.00
300 lir	\$15.60		

NEMŠKA AVSTRIJA:
Razpošilja na sadnje pošte in izplačuje "Adriatische Bank" na Dunaju.

1,000 nemško-avstrijskih kron	\$ 2.85
5,000 nemško-avstrijskih kron	\$ 13.00
10,000 nemško-avstrijskih kron	\$ 26.00
50,000 nemško-avstrijskih kron	\$120.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; in tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni istega dne ko nam poslani denar dosepe v roke.

Kot generalni zastopniki "Jadranske Banke" in njenih podružnic imamo samozameno izvanredno ugodne pogoje, ki bodo valike ko tisti za one, ki se že ali se bodo posluževali naše banka.

Denar nam je poslani najbolj po Domestic Money Order, ali po New York Bank Draft.

Frank Sakser State Bank
62 Cortlandt Street, New York
(Advertisements)

POMOČ PONESREČENIM ROJAKOM V PUEBLO

Narodna Hrvatska Zajednica v Pittsburghu je tokaj nakazala 2 tisoč dolarjev.

Strašna povodenj, ki je uničila del mesta Pueblo, je kruto zadela našo svetočo kolonijo v tem zapadnem mestu. Kakor je razvidno iz časopisov, je nižji del mesta, takozvani "Grove", skoraj popolnoma v razsulu; hipni naval vodovja je kar pometal hiše pred seboj in število mrtvih in ranjenih je ogromno.

Ravno v tem delu mesta so večinoma stanovali tamošnji Slovenci in drugi Jugoslovani, in — da si mimoma še nikakega poročila od tamošnjih rojakov, kar je bilo nemogoče ob teh strašnih razmerah — vendar je žalobog gotovo, da je tamošnja katastrofa kruto zadela naše rojake.

Jugoslovanska kolonija v Pueblo, v kateri so prednjačili Slovenci, je bila jako etočno in napredna. Bilo je tam sedemnajst jugoslovanskih društev, imeli so svojo cerkev in mnogo trgovin. Mnogo jako znanih rojakov, delavskih na polju naših organizacij, so tam stanovali. Sedem članov glavnih odborov je imelo svoj sedež v Pueblo.

Čim so prišle prve brzojavke o povodnji v Pueblo in je bilo razvidno da je ravno "Grove" največ trpel, je jugoslovanski oddelek Foreign Language Information Service takoj odposlal okrožno brzojavko na vse jugoslovanske osrednje organizacije in jednote, opozorivši jih na nesrečo, ki je zadela našo kolonijo in na potrebe hitre pomoči, ki je v takih slučajih dvojne vrednosti.

Že tekoma 24 ur sta se priglasili dve Jednote, in sicer Narodna Hrvatska Zajednica v Pittsburghu, ki je brzojavno naznanila, da je takoj odkazala \$2000, za pomoč ponesrečenem v roke Mayora v Pueblo. Slovenska Svobodnomska Podpora Zveza v Chicago pa je vpslala sledeče pismo:

"Vaš brzojav naznanja oče podrobnosti o katastrofi v Pueblo, Colo., v katerih je prizadetih 4,000 Jugoslovancev, prejel. Ukrenil vse potrebno, da se nesrečnim priskoči na pomoč v najkrajšem času. Zahvaljujoč se za za obvestilo, ostajam udani

William Rus, tajnik SSPZ." Ni dvoma, da bodo tudi druge Jednote priskočile na pomoč. Kakor čujemo, se je med tem organiziral med rojaki v Pueblo posebni odbor za pripomoč ponesrečenem, in ni dvoma, da se bodo tedaj tudi naši rojaki individualno odzvali klicu za pomoč sorojakov v Pueblo.

Frank Sakser State Bank je darovala za ponesrečene rojake v Pueblo dvesto petdeset dolarjev. Naprej rojaki, kajti potreba je strašna. Kdor hitro pomaga, ta dvakrat pomaga.

Potni listi.

Po najnovejši odredbi belgajske vlade dobje Jugoslovani potne liste samo tedaj, ako prinesejo s seboj kako listino iz starega kraja, da je razvidno, od kod je doma. Take listine so: Stari potni list, delavska ali vojaška knjižica, krstni list in domovnica.

Navadno pismo ne zadostuje več. Kdor tedaj nima nobene take listine, pa želi potovati v stari kraj, naj piše županstvu one občine, v katero je pristojen, po domovnico, potem bo šele mogel dobiti jugoslovanski potni list.

Nikdo naj tedaj ne pride v New York v namenu, da bi potoval v stari kraj, ako nima kake gori omenjene listine.

Frank Sakser State Bank
62 Cortlandt St., New York, N. Y.
(Advertisements)

ADMIRAL SIMS POZVAN DOMOV

Mornariški tajnik Denby je poslal admirala Simsu brzojavko, da je njegov dopust preklican.

Washington, D. C., 11. junija. Mornariški tajnik Denby je danes brzojavno potom preklical nadaljni dopust admirala Simsa ter slednjemu ukazal, naj se takoj osebnostno zglopi pri mornariškem tajniku.

Tajnik Denby je pojasnil, da ni dobil nikakega odgovora od admirala Simsa na njegovo vprašanje, če se je admirala korektno navajalo v listih glede njegovega prošlelega govora v Londonu. Čeprav je Sims v četrtki zvečer izjavil, da je poslal odgovor, ni dobil mornariški tajnik v Washingtonu še nobenega tozadnega odgovora.

Kabel tajnika, ki je bil poslan danes popoldne, se je glasil:

— Preostali del dopusta preklican. Vrnite se takoj v Združene države ter se zglasite osebno pri mornariškem tajniku. Potrdite sprejem.

Pozno zvečer ni bilo še nobenega odgovora na to brzojavko in mornariški department tudi nima še nobenega uradnega obvestila, da bo Sims odplul proti Združenim državam dne 15. junija, kot se je glasilo v Londonu.

Govor Simsa v Londonu preti postati resna zadeva v senatu. Člani tega zastopstva so razdeljeni v dve skupini, na kateri upliva nebroj brzojavk, ki prihajajo v senat. Večina teh brzojavk se zavzema za Simsa radi njegovega patriotizma in raditega, ker je polnokrvn Amerikaneec. Zahteva se, da se ne ime kaznovati Simsa radi njegovega govora, a pa se ga mora nasprotno pohvaliti radi njegove odločnosti in odkritosti.

Manjšo število brzojavk pa strogo obsoja Simsa radi njegovega "napada" na ameriške državljane irskega pokolenja ter zahteva, da se izbaene Simsa iz mornarice.

Jasno je, da je namen komiteja za mornariške zadeve postopati zelo previdno in počasi v preiskavi glede Simsovega govora. Poslušajo načelnik Pointexter je rekel zvečer, da se ni za enkrat določilo še nobenega programa glede preiskave.

DRZEN ČIN POGUMNEGA JETNIKA

Ropar poštinih vlakov je uklenil maršala, ki ga je spremljal, mu odvzel denar ter zbežal.

Portland, Ore., 11. junija. — Roy Gardner, ki je imel lepo navado, da je ropal železniške vozove, v katerih so se nahajale poštne pošiljave in ki se je nahajal na poti iz San Francisco v zvezno jetnišnico na Monel Island, je pobeignil danes iz rok zveznih uradnikov na vlaku, potem ko je pretil uradnikom s svojo pištolo, katero je imel skrito v svoji srajci.

Gardner je nato skočil skozi okno železniškega voza. Neke posoga skuša dohiteti. Maršaloma Zdr. držav Mulhall in Webb je vzel dvesto dolarjev ter pustil oba vklenjena s svojimi lastnimi verigami, ko je skočil skozi okno stranjsca.

Gardnerju je pomagal Frank Pryon, katerega sta ista dva maršala spravljala iz Dunsmuir, Cal. na McNeil otok. Tudi Pryon je pobeignil. Beg se je posrečil potem, ko je Gardner prosil maršala, če sme na stražico. Obrnil je pozornost obeh uradnikov na dru-

LENIN SE JE BAJE ČISTO IZPREOBRNIL

Lenin bo dovolil velike bančne depozite. — Nov kredit bo izdan za omejitev inkvizitorskih zastopstev

Riga, Letvija, 11. junija. — Nikolaj Lenin, ruski sovjetni ministrski predsednik, baje pripravlja tri bolj važne dekrete, ki bodo uveljavili radikalne izpremembe v prejšnjem komunističnem sistemu. Ti dekreti bodo izdani v najkrajšem času. — Tako se glasi v sporočilih, ki so prišla iz Moskve na tukajšnje liste.

Prvi teh dekretov bo dovoljeval skoro neomejene depozite in čekovne račune od strani posameznikov v državnih kooperativnih bankah.

Drugi dekret bo omejil polnomoč takozvane Čeke, boljševiškega inkvizitorskega zastopstva, na slučaje javnega upora z orožjem, na banditstvo in zarote ter izpremenil to zastopstvo v vladno tajno službo za take zločine, dočim bodo prišli vsi drugi slučajji pred redna sodišča.

Tretji dekret bo odpravil prosto potovanje po železnicah in prosto pošiljanje pism.

M. Zinovjev, governer v Petrogradu, bo odstopil kot predsednik Tretje internacionale v Moskvi in na njegov omesto bo najbrž stopil kapitan Jacques Sadoul, francoski socialisti ali pa M. Bucharin, urednik "Pravde" v Moskvi.

William H. Johnston, predsednik mednarodne zveze mašinistov, ki je tukaj zaman čakal skozi štirinajst dni za dovoljenje, da sme v sovjetsko Rusijo, da preišče delavski položaj ter trgovske možnosti, je danes od tukaj odpotoval v Berlin, odkoder se bo vrnil v Združene države. Boljševiki niso dali nobenega odgovora na njegove ponovne prošnje, da sme priti v sovjetsko Rusijo, kjer je skušal dognati, kako bi Mednarodna zveza mašinistov lahko sodelovala s sovjetsko vlado pri ustanovitvi trgovinskih odnošajev z Združenimi državami.

Vlada sibirske republike Daljnega iztoka je vložila pri japonski vladi formalen protest proti japonskemu vmešavanju v notranje zadeve republike. Tako se je glasil v brzojavki, ki je prišla danes iz Moskve. Sporočilo zahteva odločno bljubo od strani Japonske, da ne bo podpirala protirevolucionarnih vladavostok, ki so se pred kratkim volastili tega mesta.

Vladivostok, Sibirija, 11. junija. — Begunci iz Nikolajevska izjavljajo, da je opaziti vlado terorja v Habarovsku, glavnem mestu mornariške province v Sibiriji. Boljševiki streljajo politične jetnike ter postopajo v splošnem zelo slabo s prebivalstvom. Ta ugotovila beguncev pa niso bila oficijelno potrjena.

Urad nove vlade v tem mestu je izjavil, da je bil general Grigorijev imenovan zastopnikom nove vlade na Japonskem.

KRALJ KONSTANTIN POJDE V SMIRNO

Atene, Grška, 9. junija. — Pretekli večer se je oficijelno objavilo, da bo kralj Konstantin v soboto odplul v smeri proti Smirni v krogu neke grške bojne ladje.

ge stran in posrečilo se mu je potegniti izza srajce revolver, katerega je imel očitno vsitega v srajco. Nato je rekel obema maršaloma, naj dvigneta roke. Revolver je dal Pryonu, dočim je on sam prebrskal žepa obeh uradnikov, jima vzel denar in revolverje ter nato oba uklenil. (Pa pravi, da je z zapada izginila vsa romantika!)

SPOR MED FRANCIJO IN ANGLIJO

DIFERENCE RADI VSAKE POSAMEZNE TOČKE EVROPSKE POLITIKE SO PROIZVEDLE TAKO VELIKO NAPETOST, DA SE JE BATI SKORAJŠNJEGA POPLOMA ZVEZE.

Poroča Paul Scott Mowrer.

Pariz, 10. junija. Sedajni diplomatski položaj v Evropi je zelo resen. Pod navidezno gladko površino je opaziti globoko vznemirjenje. Bliza se kriza v francosko-angliških odnošajih, ki bo morda izpremenila celi politični izgled ter je vsled tega največje važnosti ne le za Združene države, temveč tudi za ves ostali svet. V gotovem času se mora ta kriza končati le s formalno angliško - francosko zvezo ali pa s tem, da bo vsaka teh držav pričela hoditi svoja lastna pota ter postala diplomatsko popolnoma neodvisna.

Obe vlesili stojita danes na razpotju. Dve leti sta delali skupaj, a na stroške neprestane napetosti za vladi in za javno mnenje v obeh deželah. Enostavna resnica je, da si v skoro vsakem slučaju domisljata, da si interesi obeh dežel diametralno nasprotujejo. V Evropi je Francija pro-poljska in Anglija proti-poljska. Francija noče priznati sovjetske Rusije, in Anglija jo je praktično priznala. Francija loče dati večino Gornje Slezije Poljski, dočim jo hoče Anglija dati Nemčiji. Francija ima Nemčijo preneštano na sumu ter hoče z vsoto strogostjo in dosledno izvesti mirovno pogodbo, sklenjeno v Versailles. Anglija pa hoče nastopiti milostno napram Nemčiji. Francija ima Nemčijo preneštano na sumu, pa tudi na Bližnjem vzhodu je — Francija proti-grška in za Turčijo. Francija je odločna sovražnica Emirja Feisula, ki je orodje Anglije proti Franciji v Siriji.

Teško je najti le eno točko, glede katere bi oba naroda soglašala, z izjemo odkritosrčne želje, da se restavrira in pomiri Evropa. — Spričo tega položaja je nastop Nemčije jasen na prvi pogled. Nemčija si sistematično in brez prestanka prizadeva, da pripomore do spora med Anglijo in Francijo. Francoski voditelji pravijo, da je dobila Anglija privoljenje Nemčije k Londonskemu dogovoru le poto tamne obljube, da bo Anglija podpirala Nemčijo v vprašanju — Gornje Slezije ter tudi pri različnih vprašanjih, tikajočih se Porenške in ruhrskega industrijskega okraja. V povračilo za dokaz dobre vere v vprašanju vojne odškodnine zahteva sedaj Nemčija celo Gornjo Slezijo, odpravljenje zavezniške carinske meje ob Renu, izpraznjenje pristanišč ob Ruhr in strpnost od strani zaveznikov v vprašanju razoroženja Bavarske in vzhodne Prusije. To so zahteve, v katerih pa Francija nikakor ne more privoliti.

Da se premaga francoski odpor glede Gornje Slezije ter poveča medsebojno sumničenje med zavezniki, je Stressemann, voditelj nemške industrijske stranke, predlagal, naj se pristopi Francijo v rusko-nemško zvezo. V bližnji bodočnosti bo brez dvoma sklicana seja najvišjega sveta, da razpravljajo o vprašanju Gornje Slezije, predlagane modifikacije režima v Porenški ter o položaju na Bližnjem vzhodu. Na tem sestanku bo Anglijo podpirala njena zaveznička Japonska, in glede večine točk tudi Italija. Francija, čeprav upa, da bo deležna moralne podpore Združenih držav, računa lahko z gotovostjo le na pomoč Belgije. Zopetni pričetek velike napetosti je skoro neizogiben.

V Franciji je opaziti vedno naraščajoče razpolčenje, da je čas enkrat za vselej uravnati vprašanje francosko-angliških odnošajev. Francoski politični krogi so brez vsake izjeme mirko razpoloženi. — Med francoskimi voditelji je opaziti tri povsem različne tendence. Obstaja ena skupina, kateri načeluje francoski ministrski predsednik Briand, ki je mnenja, da leži edina resnična varnost Francije v ohranjenju zveze z Anglijo, čeprav na stroške neprestanega igranja druge vijoline na Downing Street. Nato pride druga skupina, ki je mečna v zakonodaji, ki si želi prijateljstva Anglije, a ne na stroške tega, kar se smatra za bistvene francoske interese. Ta skupina je prepričana, da bi v slučaju, če bi prišlo do najhujšega, podpora Anglije našla v veliki meri nadomestilo v razvoju sistema zvez v zapadni in centralni Evropi. Razen tega bi se v vsemu sredstvu skušala dobiti podpora Združenih držav, tudi če bi bilo treba opustiti Ligo narodov.

Nato je še tretja skupina, ki je sicer majhna, a zelo energična in ki trdi, da bi bila zveza z Anglijo neizogibno sovražna francoskim interesom. Ta skupina bi rajše iskala zvezo z Nemčijo, ki je bila pred vojno nemogoča radi Alzacije in Lorenske, ki pa bi, če bi se jo sklenilo sedaj, zagotovila francosko supremacijo na kontinentu. — Prva točka naziranja, na temelju kojeja je Francija nastopila pravdo sedanjega časa, je postala v vedno večji meri težavna in sicer radi francoskega odpora proti vodstvu Anglije. Po mojem mnenju pa ne more tretja točka naziranja zmagati, kajti večina francoskih voditeljev je prepričana, da se Nemčiji ne more zaupati in da bi ob prvi priliki zabodla Francijo v hrbet.

RUSKO-IRSKA POGODBA JE BAJE "FAKE"

Med Rusijo in Irsko ni bilo nikdar nobene pogodbe — pravi ruska misija v Londonu.

London, Anglija, 12. junija. — Tukajšnja ruska misija je danes v imenu sovjete vlade izjavila, da so vse novice o pogodbi med boljševiško Rusijo in irsko republiko izmišljene.

Belfast, Irsko, 12. junija. — Na glavni ulici se je vršil včeraj zvečer oster boj med sinfajnci in konštablerji. Neki možki je bil smrtono varno ranjen v spodnji del telesa in je le malo upanja, da bo okrevel.

Dvanajst jih je bilo lahko ranjenih. Dublín, Irsko, 12. junija. — V soboto zvečer je v Scariff okraju izbruhnil na več mestih požar. Pogorelo je več privatnih hiš in delavske barake v Scarifu. Povzročena škoda znaša nad stotisoč funtov šterlingov.

ZVEZNE ČETE V PUEBLU.

Pueblo, Colo., 10. junija. — Prihod zveznih čet tekoma včerajšnjega dne, da pomagajo milici in rangerjem v Coloradu, znači nov korak pri uveljavljanju normalnih razmere sledeč veliki povodnji.

Pričakuje se armadnih tovornih avtomobilov in oddelkov delavcev, ki bodo olajšali nalogo odstranjenja trupel in razvalin še predne bo razkroj ali gnitje trupel povzročilo novo nevarnost.

Preki sod je bil vedno bolj in bolj poostren. Potniki ne smejo zapustiti vlakov brez vojaške izkaznice.

Polkovnik Hamock, generalni adjutant, je izjavil, da bosta potekla najbrž dva tedna, predno bo mogoče razveljaviti preki sod. Izjavil je nadalje, da bodo vse javne utilitete v obratovanju, predno se bo umaknilo čete.

Seznam mrtvih je kazal danes 47 imen, dočim je na oficijelnem seznamu še 130 oseb, katere se pogreša.

"GLAS NARODA"

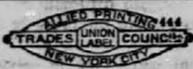
13. JUN. 1921
 SLOVENIAN DAILY
 Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
 An incorporation
FRANK BARBER, President **LOUIS BENEDIK, Treasurer**
 Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
 25 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedel in praznikov.
 Za celo leto v celoti Za New York za celo leto \$7.00
 In Canada \$8.00 Za pol leta \$3.50
 Za pol leta \$3.50 Za inozemstvo za celo leto \$7.00
 Za šest let \$12.00 Za pol leta \$3.50

GLAS NARODA
 (Voice of the People)
 Issues every day except Sundays and Holidays.
 Subscription yearly \$4.00

Advertisements on agreement
 Dopolni brez plačila in seznaniti se za priobčilo. Denar naj se blagovno pošilja po Money Order, pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejajo bivšne naznane, da hitreje najdemo naslovnika.

GLAS NARODA
 25 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
 Telephone: Cortlandt 2774

"Revolucija" v Vladivostoku.

Vzhodna Sibirija je prav v tako veliki meri izročena banditstvu in imperialističnim pustolovstvom, kot je bila Italija v poznem srednjem veku ali Kitajska proti koncu devetnajstega stoletja. Duh boljševizma je prejel pokrajino takoj od prvega pričetka, a ga je zadrževala navzočnost zavezniških čet in prav posebno Japoncev, ki so imeli prav poseben način, kako iznebiti se ljudi, o katerih so domnevali, da imajo radikalne nazore. Tudi tolovaji Semenova so vdeležili tega civilizacijskega procesa. Namčen bivšega predsednika Wilsona, ki je poslal ameriške čete v Sibirijo, je bil — tako se je vsaj govorilo — da obdrže te čete eno oko na Japoncih ter gledajo na to, da ne pride do nicezar, kar bi ne bilo v vsakem oziru primerno. Če je bil to namen ameriške ekspedicije, ni bila slednja uspešna, kajti skoro edini uspeh ameriške ekspedicije je obstojal v tem, da je ohranila transsibirsko železnico odprto, dokler je trajalo neposredno podjetje admirala Kolčaka. Pobjo in tiranstvo sta vladala po pretežnem delu Sibirije v času, ko so Amerikanci odptovali proti domu.

Japonci pa so še vedno tam ter so dali izraza svojemu namenu, da bodo tudi ostali, dokler se ne bo zopet uveljavilo reda ter zavravalo japonskih interesov. Težko pa je priti do take točke. Po dobi sorazmernega miru, tekob katerega je bila Sibirija nominalno pod kontrolo republike Daljnega istoka, — nominalno neodvisne države z močnimi boljševističnimi tendencami — je tekem zadnjega tedna meseca maja izbruhnila v deželi proti-revolucija. Mr. Wood je v zakasneli brzoyakli iz Vladivostoka dvignil obdobje, "da so to najnovije dete v družini narodov spravili v življenje japonski militaristi."

Obstojta navidezno iz Kozakov, ki so preje služili v vrstah Semenova in sledilec generala Kappela, enega iz druge vrste "osvoboditeljev" Rusije. Tem se je za enkrat pridružila proti-socialistična manjšina v narodni skupščini v Vladivostoku. Komunistična večina, — tako se je glasilo, — bo smela ostati, če se bo dobro obnašala, a drugače jo čaka izgnanstvo ali še kaj hujšega.

Dogodki take vrste v mestu, ki ne šteje več kot 100.000 prebivalcev in v ozemlju, v katerem pride le štiri do pet ljudi na eno kvadratno miljo, niso neposredno posebno velike važnosti. Kaj pa lahko pomenijo za bodeneč, spoznamo, če si predstavljamo, da bi se silne aktivnosti vršile na pacifični obali Združenih držav neposredno po vojni v Mehiko. Analogija je mikavna, čeprav ni popolna. — Domneva se, da so ekonomske možnosti vzhodne Sibirije zelo velike. Če bo Japonska skušala kontrolirati te interese v svoj lastni dobiček je gotova stvar, da bi prišla v konflikt z Rusijo, če ostane Rusija boljševiška ali ne. To pa lahko povzroči in pospeši še večje zadrževanje.

Če bodo šle stvari do takih skrajnih meja, bo v veliki meri odvisno od tega, če bo militaristična stranka obdržala svoj oprijem na japonsko znanjo politiko ali ne. Upati je, da se kaj takega ne bo zgodilo ter je seveda neprevidno domnevati, da predstavlja par generalov in diplomatov resnično Japonsko.

Pred spravo strank v Rusiji.

Riski mir ki ga je bila boljševiška Rusija primorana storiti s Poljsko, ne zadovoljuje nobenega Rusa. Značilno je, da so se sedaj izjavili vrti njemu še antiboljševiški ruski krogi v Parizu. Social-revolucionar Avksentijev je obelodanil v francoskih listih daljšo izjavo, v kateri pravi, da je mir s Poljsko izročil vse kraje vzhodno od "Curzonove črte" Poljski, dasi po svoji ogranični večini niso poljski, nadalje pa je naložil Rusiji nezmožna gospodarska bremena. — Ta mir, ki so ga Poljski po svoji lastni izjavi izsilili "na koničah svojih bajonetov", ne more biti trajen in zato med Poljsko in Rusijo ne more biti ne prijateljstva, ne zveze. Avksentijev vprašuje: — Kakšen bo potemtakem mpoložaj Poljske? Ako ne bo mogla iskati prijateljstva in zveze pri Rusiji, se bo morala obrniti na Nemčijo. Ako pa ne bo šla ne z Nemčijo in ne z Rusijo, kaj bo tedaj mlada poljska država iskala opore? Vsekakor si ni mogoče misliti, da se bo Poljska mogla normalno razvijati, ako bo obkoljena od vseh strani od samih sovražnikov. Položaj Francije je ravnotako zamotan. Francija je podpirala Poljsko in Poljska je njena zaveznica. Jeli treba iz tega sklepati, da je Franciji vseeno, naj bo obnovljena Rusija njena zaveznica ali ne?

Nadalje očitajo social-revolucionarji Poljski, da se še vedno vrtka v notranje razmere Rusije. Social-revolucionarji, čeprav odločni nasprotniki boljševizma, najsvetanejšje protestirajo proti intrigam poljske vlade. Boljševizem se bo le utrdil, ako bodo Poljski in razne ukrajinske stranke s pomočjo inozemstva nadaljevali z inter-venzionizmom.

Sploh se opaža, da se tudi ruski antiboljševiški, social-revolucionarji in razen njih seveda tudi monarhisti močno oddaljujejo od Francije. Ruske kroge je zelo ogrožilo zlasti postopanje Francije z Wranglovo armado, ki jo je Francija na Krimu izrabila v svoje namene, zdaj pa jo je razgnala na vse vetrove.

Lenin, ki je dalekoviden politik, je to razpoloženje izrazil in je pozval menjševika Černova, ki so ga boljševiški svojčas obsodili na smrt, iz Pariza v Moskvo, kjer mu je poveril komisarjati za poljedelstvo. Zdi se, da se bojo ruske stranke prej ali slej poravnale, kar mi kot iskreni prijatelji velike Rusije iz vsega srca želimo.

Nemci se bore proti Francozom v Šleziji. Štirinajst točk, — kje ste?

Lenin priznava, da se je komunizem izjalovil. Dolgo časa je rabil, da je našel to kar je vsakdo drugi že davno vedel.

Prvotni priseljenci v West Virginiji so baje prišli iz severne Irske. Zadnji dogodki v tej državi pa kažejo, da se je pomešalo mednje tudi nekaj Ircev iz južne Irske.

Londonski ples.

G. Mihovec v "Napreju".

Kakor so vedno znali tako so angleški državniki tudi sedaj razumeli vsako priliko izrabiti v prid svojemu finančnemu kolosu. Pred nekaj dnevi se je vršila v Londonu konferenca, na kateri so razpravljali o Nemčiji, kaliko in kdaj naj plača ententi vojne odškodnine, in če ne hotela plačati, kako bi jo do tega prisilili. Francoski delegat, ministrski predsednik Briand, je zahteval zasedbo ruhrskega in vestfalskega ozemlja, če Nemčija ne ustreže vžitimtu reparacijske komisije. Ob tej priliki pa je Lloyd George vstal in Briandu rekel: Prijatelj, do tu in ne dalje, ker regulator svetovnih financ imam mi v rokah in kdor ima tega v rokah, ima tudi besedo!

Angleški državniki so redno umeli ob prvem trenutku zasejati razdor med narode. Pred svetovno vojno je bila razprtija med Angleško in Nemčijo veliko večja, kot med Rusijo in Avstrijo in tudi kot med Francijo in Nemčijo — ta razpor med Anglijo in Nemčijo je zadnjih deset let dajal direktive svetovni politiki. Brez omenjenega razpora, bi ne bilo nobene zveze med Angleško in Francijo in nobene zveze med Angleško in Rusijo in le v tem pogledu je bilo mogoče Angleški izrabiti Rusijo in Francijo za svoje pomagaje, ki naj bi pomagali angleške aspiracije udejetvovati. To se je Angležem imenitno posrečilo in že se kažejo uspehi angleških politikov na zadnjih konferencah.

Angleži so razumeli Nemčijo potisniti med fronto Rusije in Francije; Nemčija se je tedaj morala boriti proti največjim imperijem sveta. Med Rusijo in Avstrijo je šlo za to, kdo bo gospodar na Balkanu in na drugi strani je šlo med Nemčijo in Belgijo za to, kdo bo gospodar Osrednje Afrike.

Tako je to nasprotje med Angleži in Nemci zavzemalo velikanske dimenzije. Ne samo po celi Evropi, temveč tudi izven Evrope je rastal boj za kolonije.

Boj se je raztegnil na zapad in južozapadno od azijskega kontinenta v Afriko. Angleško-nemški spor je našel izhod v Carigradu, kjer je sedež turške vlade. Tukaj sta trčila skupaj mladi nemški in stari angleški imperijalizem, ki se je jel bati za svoja posestva, za svoje železnice v nekdanji Macedoniji. Še bolj pa se je bal angleški imperijalizem uplivov, ki naj bi vezala Severno morje z Bosporom, ker ta bi v Turčiji Angležem podkopala vse vpliv. Da je bagdadška železnica med najvažnejšimi progami azijskega omrežja, tega so se Angleži dobro zavedali, ker je nemški imperijalizem segel že do indijskega praga, ki bi spajal nemško morje s Perzijskim zalivom ter si ustvaril gospodarski in politični most.

Nemčija je bila dalj časa tudi edina prijateljica Turčije in kot taka tudi edina, ki Turčiji ni nič ukradla, dočim so jo domalega vse evropske države oropale krog in krog, tako približno se je ironično izjavila diplomacija trezove na konferenci v Algecirasu.

V Damasku 8. novembra leta 1898, ko je nemški Viljem posetil sultana, se je ta izrazil: On in 300 milijonov mohamedancev, ki so danes združeni v sultanat, v kalifat, imajo v nemškem cesarju vedno dobrega prijatelja. Seveda je nemški Viljem imel takrat ravno take misli, kakor jih ima danes Lloyd George. Nemški cesar je hotel Turčijo napraviti za svojo domeno, kakor danes Lloyd George Nemčijo za Angleško.

Gradba nemških železnic v Turčiji ni bila samo gospodarskega pomena, temveč tudi strateškega in političnega, ker Nemčiji je bilo do tega, da ima v Turčiji ne samo dobrega, temveč tudi močnega prijatelja.

Nasprotno pa je bila Angleška interesirana na tem, da čimbolj oslabi Turčijo, da jo napravi nesposobno, da taka Nemčiji ne bi mogla koristiti.

Danes se poslužujeta Foch in Clemenceau tega, kar je grof Westruji med vojno v nemškem Reichstagu govoril: "Mi ne smemo sklepati robenega miru pod nobenim pogojem brez vojne odškodnine". Varuhi francoskih finančnih piratov Foch, Clemenceau in Briand hočejo danes s svojo soldatesko zasesti ruhrske in vestfalske premogovnike in polastiiti se porenške industrije. Tukaj pa pridejo v navzkrižje z Angleži, ker je angleškemu industrijalnemu kapitalizmu na tem, da se nemška industrija uniči. Vendar pa je Angležev strah, da se s tem ne bi Francoska preveč krepila.

Nemška industrija je moderna in tedaj zmožna konkurenca v celi Evropi, nasprotno pa Angleži niso znali do danes svoje industrije moedrnizirati, ostala je patriarhalna. Angleži so drveli za svojim imperijalizmom, bili so brutalni, kamor so prišli, hoteli so vse podjarmiti, vsidrati se s svojo trgovino, pozabili so pa nato, da je treba poleg trgovine razvijati moderno in solidno industrijo! Tendence nemškega kapitalizma na Balkanu, posebno v Turčiji, pa je bila: v hiši prijatelja gospodariti in ga po svoje vzgojiti, podjarmiti ga tako, da ne spozna, da je podjarmljen.

Angleški Kapitalizem je popolnoma drugače ravnal in ker ni bil zmožen konkurenca, je zapiral pota vsem svojim konkurentom. Lord Landstown je dne 7. maja 1913 kot minister za zunanjo politiko v angleški zgornji zbornici dejal:

"Angleška ne sme dopustiti, da bi imela katerakoli država v Perzijskem zalivu svoje štacijske postaje za parnike in da bi gradila železnice. Vsako državo, ki bi hotela kaj takega, moramo s silo preprečiti."

Angleški državniki so se zavedali, da bi bili s tem ogroženi v Indijskem oceanu, katerega hočejo imeti za "Angleško srednje morje", na katerem hočejo gospodariti nad Avstralijo, vzhodno

in zahodno Indijo, Arabsko in Vzhodno Afriko.

Če se ozremo nazaj na vse intrige, ki jih je znala angleška spletna, vidimo, koliko nedolžne krvi je bilo radi tega prelito; izgrala je Italijo proti Turčiji v Tripolitaniji — od tega se danes Italija nima drugega kot boje; hujskala je balkanske države proti Turčiji; ko je nastopila angleška imperijalistična era leta 1882 je zasedla Egipt, — od tistega časa se je vedno bolj vsidrala v tej deželi. Če bi hoteli naštevati vse imperijalistične pohode, ki jih je Angleška napravila od leta 1882 dalje, bi morali napisati cele knjige.

Veliko lažje kot je v resnici, si danes angleški industrialni kapitalisti predstavljajo, da bodo nemško industrijo uničili. Sicer pa so pričeli že z reparacijsko komisijo praktično uničevanje nemške trgovine. Angleži niso kakor Francija zahtevali od Nemcev, da poravnajo škodo, ki jo je prejšnji nemški imperijalizem napravil, temveč so zahtevali od Nemcev trgovsko brodovje in plačilo v denarju. Seveda Angleži ne računajo, da imajo opraviti z dobro organiziranim in izvrstno discipliniranim nemškim narodom in dobro organizirano trgovino in industrijo.

Le en sam primer živavosti nemške industrije.

Produkcijo rjavega premoga ob Renu nam kaže sledeča statistika:

Leta 1893 so producirali 1 milijon ton; leta 1903 so producirali 3 milijone ton; leta 1914 19 in pol milijona ton; leta 1920 so producirali 30 in četrt milijona ton.

Te številke nam kažejo kako hitro se je nemška industrija znala pomagati s produkcijo premoga, po francoski zasedbi saarske kotline.

Peter Zgaga

V poslanski zbornici je prišlo do velike debate. Šlo je za odpravo smrtno kazni. Večina je bila za odpravo, samo nek poslanec je bil odločno proti. Imel je dolg govor, v katerem je izustil tudi naslednje krlate besede:

— Zakaj bi odpravili smrtno kazen? Zakaj bi uvajali kake novotarije? Če je bila smrtna kazen za naše prednike dobra, naj bo dobra še za nas.

Človek je poklical k svoji smrtni postelji notarja, da bi delal testament. Ženi je prisodil toliko in toliko, otrokom toliko in toliko. Nekateremu več, nekateremu manj. Ko ga je notar opozoril, da to ni postavno ter da sodišče lahko oporoke ovrže, je udaril bolnik z vso silo po stranici postelje ter vzkliknil: — Hudič vendar, gospod notar! Kdo pa umira? Vi ali jaz?

Na ubožno kočjo pedanta potrkala Sreča rekče: — Pojdi z menoj. — Ne morem — odvrne pedant — ker še nisem odpovedal stanovanja.

Tudi med ženskami so originali. To so one ženske, ki se kažejo take kakoršne so v resnici.

Nesramnost je talent nezmožnih.

Urednik si mora znati pomagati. Zadnjič je bil objavljen smrtnekega rojaka, naslednjega dne pa že pride dotični rojak razgrajati v urniščivo.

Uredniku ni kazalo drugega kot še enkrat objaviti njegovo ime in sicer to pot med novorojenici.

— Bog ve, če ve moj prijatelj, da sem bogata? — Ali te je zasnil? — Seveda. — No, potem ve.

Nekdo je dobil iz davkarije plačilno polo, na kateri je stala opazka: — Vaš dohodek se nam zdi preemajhen.

Možak je poslal polo nazaj s svojo opombo: — Meni tudi.

Iz anektirane Primorske mi poročajo nasledjo lepo zgodbo: Laški sodnik je obsodil našega rojaka v dva mesečno ječo, ker je rekel pri prisegi: Prisegam pri živem Bogu in pri kralju da bom tako po pravici govoril, kot govori Italjan.

Sodnik je rojaka najbrže zato obsodil, ker predbro pozna dušo svojega naroda.

— Dragi — je rekla farmerica svojemu možu, — danes je srebrna obletnica najine poroke. Ali naj zakoljem prašiča? — Zakaj bi zaklala ubogo žival zaradi stvari, ki se je pripetila pred petindvajsetimi leti?

Ženska porota je vse nekaj drugega kot pa možka. Tako naprimer ne bo oprostila nobene lepe ženske.

Takele verze pa dela Zvonko Novak:

Prelestne in mamne so majniške noči, se fant zaljubljen ves, z dekletom svojim grli.

In take tudi:

Kadar Bog Pluvius nagaja, se težko izhaja.

di angl. kapitalističnih krempeljev.

Nešteti konferenci, ki jim je svrha samo to, kako bi se eni ali drugi narodi bolj izžemali od peščice svetovnih kapitalistov, u-pajmo, da bo kmalu konec. Potrjuje nas v našem upanju to, da danes francoski proletarijat čez nenasitnega Brianda bolj udriha, kot pa nemško delavstvo in ravnotako ima angleški proletarijat s svojim Lloyd Georgeom še velik račun — za kapitalistični ples,

Jugoslavanska Katol. Jednota
 Ustanovljena 1. 1898 Inkorporirana 1. 1900
 GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odbor:
 Predsednik: RUDOLF PERDAN, 833 E. 18th St., Cleveland, O.
 Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 105, Pearl Avenue, Lorain, O.
 Tajnik: JOSEPH FISELET, Ely, Minn.
 Blagajnik: GEO. L. BRUCH, Ely, Minn.
 Blagajnik neplačanih smrtin: JOHN MOVERN, 824 N. 2nd Ave., W. Duluth, Minn.

Vrhovni svetniki:
 Dr. JOS. V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., N. S., Pittsburgh, Pa.
 Narodni odbor:
 MAX KERŽIŠNIK, Box 872, Rock Springs, Wyo.
 MOHOR MIADIĆ, 2003 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 FRAK ŠERABEC, 4822 Washington St., Denver, Colo.

Poradni odbor:
 LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
 GREGOR J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.
 FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Združevalni odbor:
 VALENTIN PIRC, 819 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.
 PAULINE ERMENC, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.
 JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
 ANTON CELARČ, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: "GLAS NARODA".
 Vse stvari, tiskajoče se uradnih spisov kakor tudi denarne pošiljave naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse prislože naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sorojem novin, članov ta boljšika spričevala naj se pošilja na vrhovnega svodnika.
 Jugoslavanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom na obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se sglasi tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 8. člani ali članicami.

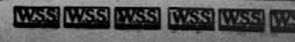
Grozno divjašvo v Gradcu. Iz osvobodjene Dalmacije.

Deželni glavar prof. dr. Rintelen in deželni svetnik Prisehning bi imela 8. maja dopoldne v St. Lorenzen pri Kapfenbergu v krščansko-socialni skupščini govoriti o vprašanju valute in kreditov ter o političnem položaju. Zborovalni lokal pa so zasedli komunistični rularji iz Farschuga in Aumethla tako da krščansko-socialni pristasi, ki so vsled cerkvene svečanosti v St. Maccin došli kasneje, v zborovalnem prostoru niso imeli večine. Po prekeravanju za predsedniško mesto je imel neki komunistični hujskajoči govor proti deželnemu glavarju in je zahteval zadoščenje za preganjanja komunistov na Štajerskem in za one komuniste, ki so bili ubiti junija 1920. Med izvajanjem tega govornika je skočilo nekaj delavcev pred deželnega glavarja in deželnega svetnika ju preteplo in vrogo z okna prvega nadstropja na cesto. Oba sta se mogla navzlic padcu dvigniti. Deželnega glavarja so komunisti zasledovali, ga napadli in ga tako izdelali, da je nezavesten obležal. Razsodni delavci, ki so stopili vmes so preprečili namero komunistov deželnega glavarja ubiti. Deželni glavar in deželni svetnik sta se odpeljala na to z avtomobilom v Gradec, kjer se je moral deželni glavar takoj podvreči zdravniški oskrbi. Zdravnik primarij dr. Karel Fisher je konstatiral pri deželnem glavarju poškodbe na glavi prsih, hrbtu in levi nogi. Poškodba na glavi se še ne da presoditi, vendar bo moral glavar ostati dolgo časa v postelji. Poškodbe so težke in bi mogle biti smrtno. Orožništvo je takoj v St. Lorenzen poizvedovalo in nekaj ljudi aretiralo.

9. maja dopoldne izdano zdravniško spričevalo o stanju deželnega glavarja se glasi: Deželni glavar je prebil nič sicer slabo, vendar splošno stanje je zadovoljivo. Utrip žile, ki je znašal nad 140 udarecev, se je zmanjšal že na 100 udarecev. Temperatura subfebrilna. Močne bolečine v glavi. Glavne kosti vedno enako občutljive za pritisk. Primarij dr. Fisher.

Kakor se je sedaj ugotovilo, je bil napad na deželnega glavarja že davno pripravljen in sicer so si napadaleci izbrali ravno St. Lorenzen, ker se nahaja tam le mala orožniška postaja in ni nobene ljudske brambe. Ko je bil deželni glavar po padcu z okna zopet napaden, se je branil z revolverjem in vzkliknil da ustrelil vsakogar, ki se mu približa. Nato so metali napadaleci na deželnega glavarja kamenje. Na prošnjo nekega krščanskega socialca deželni glavar dr. Rintelen ni rabil orožja, nakar je bil bliskoma obkolen in pobit na tla, tako da je nekaj časa ležal v nezavesti. Orožništvo skrbno poizveduje, da krivce izsledi in izroči sodišču.

Dalmatinski listi prinajajo nadaljna poročila iz osvobojenih krajev. Kakor hitro so Italjani odšli, je zavladalo povsod nepopisno navdušenje, povsod nebroj zastav, slavoloki, zelenje, cvetje, vsi kraji v praznični obleki, govori, prekipajoče vznihanja in radosti, zahvalne daritve v cerkvah. Mladci in stari, vse se je veselilo, Italjani pa so odhajali s škripajočimi zobmi. Odhajajoč iz Jelse je neki Italjan zakričal "Eviva Gelsa Italiana". Hitro mu je nekdo odgovoril: "Eviva Roma Jugoslava!" S posebno jezo so odhajali Italjani z otoka Visa, glede katerega so do zadnjega mislili, da ostane v italjanski oblasti. Ko so odhajali, je njihov poveljnik zakričal: "Eviva Lissa Italiana!" Prebivalci so se mu smejali na glas. Med vojaštvom, ki prihaja v osvobodjene kraje, so večinoma Slovenci. Ljudstvo v veseljem sprejema in pogošča "lepe in zdrave slovenske fante", kakor pravijo dalmatinski poročevalci. Ob osvoboditvi je bilo izrečenih obilno krasnih govorov. V Korčuli je povdarjal polkovnik Plesničar, da je srbskega vojaka vedno vodila ideja osvobodjenja in ujednjenja vseh dežel, ki po pravici pripadajo Srbom, Hrvatom in Slovincem. Vedno je bil veren tej ideji. Polkovnik je pozival na slovo in ljubezen za delo in napredek velike in močne Jugoslavije. Njena meč leži v rokah nas vseh. Ako homo delati vsi z jednako ljubeznijo za njeno veličino, potem bo naša domovina Jugoslavija strah in trepet vsem dušmaninom, pa naj se imenujejo tako ali tako! Na otoku Visu je imel lep govor don Silvester Bonačić: Kleta usoda je spremljala naš troimeni narod skozi tisoč let. Živel je razdeljen, od Triglava do Balkana, od Jadrana do Vardarja, razcepljen po pokrajinah, v katerih so mu vladali tujevrni gospodari. Mrznja od tujecev nam ucepljena je delila narod. Vstal je tu in tam človek, da bi rušil to mrznjo, a uspeh je bil nepopoln. Nastala je svetovna vojna in veliki dohodki so pretresli bratska srea. Pozabljena je bila preteklost ljubezen do demovine in do kraja svoje krvi je združila narod in ujednili smo v Jugoslavijo! Prosim Najvišjega, ki je to ljubezen vtil v srec trčimenih obratov, naj jo vzdrži na veke kot trden temelj naši državi. Naj živi naš kralj Peter, naj živi naš prestolonaslednik Aleksander, naj evete naša Jugoslavija! Kralju, regentu, Pašiču, Trumbiču, konstituenti je bilo poslanih polno pozdravnih in zahvalnih brzojavk. Poročali smo že, da so Italjani pustili s seboj črne sledove. Njihova hudobna roka je uničila marsikako jugoslovansko dragocenost.

Kaj se je v resnici zgodilo s Sodomo in Gomoro?

Znanost misli, da se lahko potrdi povest Sv. Pisma, da so bila "hudobna mesta na ravnini" uničena od ognja in žvepla. — Preko obeh mest se sedaj baje razprostira Mrtvo morje.

Kaj se je dejanski zgodilo s hudobnimi mesti Sodomo in Gomoro, kojih uničenje opisuje na tako plastičen način Sveto Pismo? Z ustanovitvijo civilizirane vlade v Palestini ter trgovskim razvojem slednje, bodo imeli znanstveniki priliko, da preiščejo ta problem in druge probleme slične zanimivosti.

Nepopolne preiskave profesorja Huntingtona z Yale vseučilišča ter profesorja Wrighta z Oberlin kolegija in drugih, so že spravile na dan precej močne znanstvene dokaze, da so bila ta mesta v resnici uničena od ognja in žvepla in da se nahajajo njih razvaline pod skrivnostnim vodovjem Mrtvega morja.

Pručevalci Biblije in znanstveniki nameravajo sedaj natančno raziskati obali Mrtvega morja ter obenem tudi sondirati dno morja v upanju, da bodo zasledili razvaline teh starodavnih mest. To delo, katero je turška vlada do sedaj prepovedovala, bo lahko uvedeno, kajti Palestina se nahaja sedaj v rokah krščanskih sil.

V Genezi, devetnajstem poglavju, čitamo naslednje: — Nato je Gospod deževal na Sodomo in Gomoro žveplo in ogenj z neba. In uničil je ona mesta in celo ravnino in vse prebivalce mest in to, kar je rasto na tleh.

Prav od starodavnih časov naprej so ljudje domnevali, da so bila na ta način uničena mesta pokopana pod vodovjem Mrtvega morja. Nato pa so moderni geologi izjavili, da ni bilo nobenega vulkanskega središča v tej pokrajini, iz katerega bi mogel deževati — ogenj na mesta. Sedaj pa so našli še modernejši znanstveniki dokaze, da se je vršila velikanska vulkanska erupcija, katero je bilo pripisovati spodaj ležečemu skladu zemeljske smole, kateri sklad se je po velikanskem požaru, ki je uničil mesta, pogreznil, nakar je vodovje reke Jordan napolnilo tako ustvarjeno kotlino.

Soglasno s to teorijo je reka Jordan prvotno tekla skozi rodovito ravnino Sodome in Gomore ter našla svojo pot v Rdeče morje po skalnatem kanalu, ki je ostal še do danes in ki pripoveduje svojo povest, čeprav je suh.

Vsled tega ni prav nič presenetljivo, da se ni razvalin Sodome in Gomore še nikdar na zadovoljiv način ugotovilo, kajti nahajajo se na dnu slanega jezera, ki zavzema najgloblji prepad, kar jih je na zemeljski površini. Mrtvo morje je 1278 čevljev globoko in površina morja leži 1300 čevljev pod površino Sredozemskega morja.

Katastrofa se je završila za časa Abrahama, ki je bil očevedec te katastrofe, kot nam pripoveduje iz Biblije. Abraham ni bil doma iz Palestine. Rodil se je v bližini mesta Ur v Babiloniji ter se preselil s svojo družino v poznejšo Judejo, kamor je privedel s seboj Lota, baje svojega nečaka, ki je bil z dvema hčerama vred edini preživeli te strašne katastrofe.

Lahko se reče, da sta bila Abraham in Lot priseljenca. Mesto Ur odkoder je prišel Abraham, leži nekako šest milj vzhodno od Jeruzalema. To mesto je bilo veliko bolj staro kot pa Babilon ter v prvotnih dneh veliko trgovsko in politično središče.

Biblija nam pripoveduje, da sta Abraham in Lot skupaj pasla svoje črede v južnem delu dežele — Kanaan in da je pozneje, ko sta se ločila, Lot odstopoval proti iztoku, kajti prišel je do prepričanja, da nudi ravnina Jordan bolj šo pašo.

Okraj se opisuje kot bogat in dobro namočen ter se ga primerja v Bibliji z rodovito ravnino v dolnjem Egiptu. Tam so stala mesta ravnine, katera se opisuje v Bibliji. Domnevali da je to ozemlje obsegalo te ozke meje Mrtvega morja, je neprimerno, kajti Mojzes sam pravi:

— Bitka kraljev je bila izvojevana v dolini Sidima, v bližini Sodome in Gomore. Vsi ti kralji so se združili v dolini Sidima, ki je slano morje.

Z drugimi besedami rečeno — pravi Mojzes, da se je vršila bitka v bližini Sodome in Gomore in da je bilo bojno polje ob času, ko je pisal on (nekaj stoletij pozneje), pod vodovjem Mrtvega morja.

Ce vzamemo njegovo pričevanje, sta stali Sodoma in Gomora na ravnini, ki leži sedaj na dnu Mrtvega morja.

Ko je Abraham na dan po katastrofi vstal, se je ozrl proti Sodomi in Gomori in proti celi deželi ravnine, in glej! dim se je dvigal kvišku kot dim iz peči.

Cela pokrajina je bila v ognju. Ne ugotavlja se, če je videl Abraham jezero, ki je stalo na mestu ravnine. Mojzes, ki je pisal stoletja pozneje, pa govori o "slanem jezeru", katero je medtem stvorilo vodovje Jordana, ki je napolnilo razpoklino in votlino.

Praden se je završila ta vulkanična katastrofa, se je stezala ravnina med gorami Judeje na zapadu ter gorami Moaba na iztoku.

Na tej ravnini je stalo petero mest. — Sodoma, Gomora, Admah, Zeboim in Bela. V času ko se je mudil Abraham v deželi Kanaan, je Lot prebival v mestih na ravnini, proti Sodomi. To se je zgodilo malo pred katastrofo, ki je uničila ravnino in z njo vred tudi mesta. Najprej je najbrž prišlo do velikanskega potresa. Nato so se pojavile vulkanične eksplozije, ki so se končale s tem, da se je cela ravnina pogreznila. Vsled eksplozivne izmetani materijal je najbrž nastvaril spodaj prazen prostor, ki je povzročil pozneje pogreznjenost zgornjih plasti.

Romanca o žalostnem jutru.

Spisal Kvaer Meško.

Nad daljnimi gorami se je rdečilo. A solnce je moralo ležati še globoko pod slemeni gor, ker se je rdečilo nad vrhovi šele nalahko, komaj vidno, ko je Jelica vstala, stopila z opotekajočimi koraki k oknu in ga je odprla s silo in nagloma.

Spala ni vso noč. Prebedela ni brez nikoli še vse noči — pač ono noč pred slovesom od doma. Težka je bila ona noč, vso jo je prejaljala, a tako strašna ni bila kakor ravnokar prežita noč.

Strašna je bila ta noč — na vseh mislih ji je ležala ta zavest. Vsa duša ji je bila polna pekočega spoznanja: strašna je bila ta noč... Strašna noč je bila to — ji je vpilo v sru, bolno in kričeče je vpilo. Še iz pogleda, ki je begal plašen po sobi in skozi okno venkaj v jutranjo poltemo, ji je gledalo z grozo z grozo in z trepetom: Strašna je bila ta noč... Strašna noč je bila to! V vseh žilah ji je trepetala še razkošnost in neskončna groza te noči...

Prejšnji večer je legla kakor v mrzlici, s težko, bolno glavo, z zmedenimi mislimi, plasuimi napoli in napol radostnimi. Pričakovala je nečesar velikega, česar se je bala že dolgo in po čemer je hrepenela že dolgo z vročim in drhtečim nemirom.

V mraku je bila na vrtu. Za njo je prišel najstarejši domači sin, Feliks. Prijel jo je za roko in ji je pogledal v oči, naravnost in globoko. Vroč in pekoč je bil ta pogled, palil jo je, kakor pali in smodi julijske solnce nežno evetico sredi travnika. Vsa je vztrepetala ob tem pogledu in je povedila glavo globoko: umevala je, kaj ji govori ta pogled, in čutila se je preslabo, da bi se mu vstavljala, da bi zakričala in bežala daleč proč... Stisnil ji je roko silno, da jo je zabelole in ji je vztrepetala v njegovi. Naguil se je bliže k njej, poljubil jo je na vrat in ji je zasopel nekaj tihih besed... Čutila je, kako ji polje kri v lica, sree pa ji je drhtelo, da ni mogla ne odgovoriti, ne zakričati in ne bežati daleč od njega...

Dolgo je stala v mraku na istem mestu, za vrtno lopico, ovito z zelenjem, vso okrašeno z dehtočim cvetjem. Ob ograji je cvetel španski bezeg: težki vonj njegov ji je silil v glavo in ji je medel itak že zbežane misli še bolj.

Ko je odhajala z vrta, je stopala kakor bolnica. Glavo je povešala globoko na prsi, v oči je čutila solze. Misel ji je vstajala za misljo, do konca domisliti pa ni mogla nobene.

V noči je potrkalo na duri nenadoma, komaj slšno. A slšala je vendar takoj. Sree ji je zadrtelo, da je začutila bolečino po vsem telesu. Kriknila je nalahko in boječe kakor prestrašena ptica.

Vrata so se odprla oprezno in tiho — o Bog, ali jih je pozabila zakleniti? A res, sama jih je pustila odklenjena, po dolgem in mučenem boju.

Nekako okoli polnoči so se odprla spet istotako tiho; in oprezno so se zaprla za odhajajočim... Zunaj je molčala tihla noč. Spala je pokojno vsa vila, vse mesto tam spodaj je počivalo utrujeno in izmučeno. Nobenega glasu ni kjer, nikjer pesmi, krika nikjer, nikjer ne smeha in ne joka nikjer.

Hipoma je zaplakalo bolno in obupno v sobici Jelicini.

V tihni mirni noči je stopilo pred posteljo Jelicino grozno in strašno. V gosti temi, ki je spala po vsej sobi ali pa se je le potuhnila, da spi, a je v resnici gledala zničé, kaj se godi v njej, in je prisluševala — gosti temi ji je pogledalo naravnost v oči in dol v sree in na dno duše.

"Jelica!"

Zaklicalo jo je očitajoče in karajoče. Zadrtela je in si je zakrila oči. Molčala je in je čakala. "Jelica!"

Zaklicalo je spet, a topot s strašnim glasom. Roke so ji zdrstale iz oči. Pogledala je v temu in se je prestrašila, da ji je zastalo prihajalo onstran gorovja polagosome, in je menila, da umre prihodnji hip... Ono, ki je stopilo k postelji tiho in nevidno, a grozno in strašno, je odgrnilo hipoma pred njo temni zastor prihodnosti. Z roko ji je pokazalo pot, okropiljeno s solzami in s srečno božje pa se jih je veselilo in se je poigravalo z njimi, da jo je skelalo v oči, in jih je zaprla.

Zaprta jih je, ker so jo šemele, in ker ni mogla mirno gledati krasote polja. Teško ji je bilo in hudo, ko je pomislila, kolikokrat je stopala po njem v otroški ne-skrbnosti in v mladostni radosti, a danes pojde čezenj zadnjokrat. Zapustani ga danes, njega, ki je navezani nanj z vsem sree in s ti-sočnimi spomini. V nežnao tu-jino odhaja danes, ki ji ne zaupa in je ne ljubi, ampak se je boji in trepeta pred njo.

Svetilo se je nad gorami, gore-lo je — privzdignila je spet glavo in se je zagledala po vasi. Zvonik vaške cerkve se je belil v solncu, križ nad jabolkom je gorel, kakor bi bil skovan iz samih solnčnih pramenov. Okna so blestela in so trepetala v solncu, trepetala je vsa cerkev.

Trepetalo je tudi njeno sree. Tako iskreno je ljubila to cerkev. V najtežjih urah življenja se je zatekala v njo in je iskala v njej miru in utehe. V največji bolesti je hitela vedno v njo in je poklekala pred oltar prečiste Bogorodice — danes poklekne zadnjokrat pred oltar materin. To materina se, telesna mamica ji spi že tri leta na pokopališču ob cerkvi.

"Mamica, draga mamica, ko bi živela še ti, mi ne bi bilo treba iti v tujino."

Danes zapusti tudi najdražje — grob mamičin. Venčala ga je dozdaj redno, skrbno je gojila evetje na njem, zalivala mu je z ljubečo roko — danes mu zalije še enkrat in potem morebiti nikoli več. Ovetje zveni morebiti, če se ne zmeni zanj kdo drug, in ne za zeleni nikoli več.

Nad gorami je gorelo, na polju je trepetalo, se svetlikalo in blestelo, v sru njenem pa je bilo žalostno in mračno.

"Mamica draga, nepozabna, varuj me ti v tujini."

Zgenilo se je zadi, ob steni, v postelji Ančkini. Zgenilo se je in je poklicalo z mehkim, napol otročjim glasom:

"Jelica, ali že odhajajš?"

Obrisala je naglo solze in se je okrenila. Ančka je sedela na postelji in oblapni nočni obleki. V lica je bila zardela, zlati kodri so se ji spipali razkužstrano ob lepem okroglem obrazu. Iz oči ji je gledalo se zaspanec: sočnata rdeča usteca so ji podrtavala kakor na jok.

"Ali že res odhajajš, Jelica?"

"Ne še, Ančka, ne... Zgodaj je še. Leži še in zaspi."

Ančka je odkimala. Zlati kodri so se ji stresli, kakor bi jih zabil vetrič.

"Ne hodi, Jelica!"

"Ne hodi, Jelica!" — S stotrim ji je odjeknilo v sru. Ančka je izgovorila, kar je mislila ona sama na tihem že vse te dni...

"Ne hodi!"

"Ne hodi, Jelica! Glej, kaj naj počnem doma tako sama? Micka se omoži — in saj veš, da me itak nima tako rada, kakor ti, Jelica... Ne hodi..."

Stopila je k postelji, objela je sestrico in jo je privila tesno k sebi. Zaihtela je, da je zatožilo po vsej sobi. Zaplakala je tudi Ančka. Vmes pa je prosila venomer:

"Ne hodi, Jelica!"

"Saj pridem spet, Ančka."

Ančkine solzne oči so se zresnile. Gledale so, kakor oči odrasle žene, ki je izkusila že mnogo grenkega v življenju.

"Prideš spet? — A zdi se mi, da ne bo več tako veselo, ko se vrneš, kakor če ne bi šla nikoli od nas..."

Pozabila je skoro že teh besed Ančkinih. A to jutro, ko je slo-nela ob oknu v vili za mestom, se jih je spomnila nenadoma spet. Domislila se jih je hipoma jasno in doslovno, kakor da bi jih zase-petal kdo v istem hipu na uho...

Zazdelo se ji je, kakor bi sedela Ančka ob njej in bi jo gledala z modrimi očmi, ki so vse solzne in resne, kakor zamišljene in globoke oči žene, ki je videla že mnogo zla in gorja. Sedi ob njej in jo gleda in govori resno in otožno:

"A tako veselo ne bo nikoli več."

"Da, Ančka, ne bo več veselo ne. Nikoli ne bo več veselo, vse moje življenje ne."

Zgrudila se je na kolena.

"O Ančka varuj te Bog, da ne kreneš nikoli na to pot. Vsa brez solnceja je in vsa brez smeha in brez veselja vsa."

Pripognila je glavo globlje. Dolgi, mehki lasje so se razpletli in so se ji vsipali čez polne bele rame. Z vročim čelom se je dotaknila tal.

"O mamica, čemu si legla v grob tako zgodaj in si me pustila siroto in sem morala svet?"

"O mamica, zakaj nisi hodila z menoj, kakor sem te prosila pred odhodom v tujino? Čemu me nisi varovala, mamica, čemu me ne svarila?"

"O mamica, čemu nisi molila zame pri Bogu, da me ne bi pustil zaiti na straupoti in me ne bi pustil pasti v pogubo?"

"O mamica, kako srečna si bila v svojem življenju, ker nisi poznala mojega greha, ne mojega kesa!"

"O mamica, kako si pač srečna, da si umrla, predno si videla mo-jo krivdo in moje gorje..."

"O mamica, mamica..."

Nad gorami je gorelo. Mesto se je dramilo. Pričelo se je gibati, leno in okorno, živeje in živeje. Šumeti je pričelo in je šumelo z onim mogočnim, omanljajočim šumom, ki preglušni vest in prepvije one mehke glasove, ki kličejo iz prošlosti, iz mladih dni, in prosijo in svarijo. Zganilo se je, kakor grozen demon, ki se predrami in stegne od sebe stotero rok na vse strani in preži z njimi ob vseh potih in stezah na svoje žrtve. In če se mu približajo, ne sluteče hudega, jih objame krepko in močno in jih ne izpusti nikoli več Zapadle so pogubi...

Divjanje fašistov proti duhovnikom.

Iz Zrenja v Istri poročajo, da so fašisti v velikem številu pograbili župnika Červarja, ga vklebili in vlekli s seboj do Oprtlja. Ves čas so pljuvali nanj, suvali ga, pretepali, in bili v obraz. V Oprtlju so že vedeli, koga pripeljejo fašisti. Od fašistov nahujskana tolpa je planila po župniku, ga zasramovala, pretepala, opljuvala in pobila na tla. Baje so mu iztaknili oči. Nato so ga, nezavestnega, nekam odnesli. Kam, nihče ne ve. — To skrajno barbarstvo, za katero nimamo prav: besede, vpliva tudi skrajno razburljivo na jugoslovansko ljudstvo. Iz Tolmina poročajo, da je izginil dekan Rojec, na katerega so imeli fašisti posebn piko. — Ogorčenost med ljudstvom je strasna.

Ne odlašajte

ako nameravate naročiti vozni listek iz stare domovine za Vašo družino, sorodnika ali prijatelja. Pisajte za cene in druga potrebna navodila na najstarejše in skušeno slovensko bančno podjetje:

FRANK SAKSER STATE BANK (potliški oddelek)

53 Cortlandt St., New York, N. Y. (Advertisement)

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK 638 Penn Ave. Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik specialit v Pittsburghu, ki ima 24-letno prakso v zdravljenju vseh možnih bolezni.

Konstruiranje krvi zdravi v kratkem času 400, ki ga je izumel dr. prof. Eke to telesu, ki povzročajo bolečine v kosteh, prdite in izčelvi vam bom kri ne čakajte, ker ta bolezen nalez.

Vse možne bolezni zdravim po okrajanih časih. Kakor hitro cosite da vam prenehajo zdravje, ne čakajte, temveč prdite in jaz vam ga bom sopot povrnil.

Hyrosolu ali vodno kilo zdravim v 12 urah in sicer brez operacije. Bolezni mehurja, ki povzročajo bolečine in križu in hrbtu in vseh tedi pri puščanju voda, zdravim z gotovostjo.

Revmatismem, trganje, bolečina otekline, artritide, Migroze in druge kožne bolezni, ki nastanejo vsled nečiste krvi, zdravim v kratkem času in ni potrebno ležati.

Nekateri drugi zdravniki rabijo tona-mače, da vas razumejo. Jaz znam iz starega kraja, zato vas lažje zdravim, ker vas razumem slovenski. Jrdne ure: ob delavnikih od 8. do 8, ob nedeljah od 3 do 4.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York

IGENERALNO ZASTOPSTVO

Jadranske Banke

in vseh njenih podružnic.

Jugoslavija: Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

Italija: Trst, Opatija, Zadar.

Nemška Avstrija: Dunaj.

Izvršuje hitro in poceni denarna izplačila v Jugoslaviji, Italiji in Nemški Avstriji.

Izdaja čeke v kronah, lirah in dolarjih plačljive na vpogled pri Jadranski banki in vseh njenih podružnicah.

Prodaja parobrodne in železniške vožne listke na vse kraje in za vse črte.

Istavlja tudi čeke plačljive v efektivnem zlatu pri Jadranski banki in njenih podružnicah s pridržkom, da se izplačajo v napoleonih ali angleških šterlingih, ako ni na razpolago ameriških dolarjev v zlatu.

Zajamčeni so nam pri Jadranski banki izvanredno ugodni pogoji, ki bodo velike koristi za one, ki se bodo posluževali naše banke.

Slovenoi, prijatelji in poznavalci naše banke so vjudno naprošeni, da oposorijo na ta naš oglas svoje znance in Hrvatske, Dalmacije, Istre, Goriske in Črnogore.

FRANK SAKSER STATE BANK FRANK SAKSER, predsednik

SKRIVNOST ORCIVALA.

DETEKTIVSKI ROMAN.

Francoski spisatelj Emile Gaboriau. — Za G. N. priredil G. P.

10 (Nadaljevanje.)

Nobeno znamenje ni kazalo, da bi ta pretuja preplašila moža. Odvedli so ga v sobo, kjer se je nahajalo truplo. Mirno in hladno si je ogledal truplo ter rekel:

— Ona je srečnejša kot sem jaz. Ona je mrtva in jaz, ki nisem kriv, sem obdolžen njene smrti.

M. Domini je napravil še en poskus.

— Pojdite, Gespini in če le količkaj veste o teh zločinu, vas rotim, da mi to poveste. Če poznate morilce, imenujte jih. Skušajte pridobiti si nekaj popustljivosti s svojo izpovedjo in svojim kesom.

Gespini je napravil kretinjo kot da se je popolnoma udal v nezogibno.

— Pri vsem, kar je najsvetejše, — je odgovoril, — izjavljam, da sem nedolžen. Jasnno pa vidim, da sem izgubljen če morilec ne bodo našli.

Polagoma je bilo prepričanje M. Dominija ustvarjeno in potrjeno. Zaslivanje take vrste ni tako težavno kot bi človek mislil. Težkoča obstaja v pričetku, ko je treba prijeti za glavno nitko, ki mora povesti do resnice skozi vso zmešnjavo, skozi ves molk in skozi vse napačne izjave krivca. M. Domini je bil prepričan, da drži za to dragoceno nitko. Ker je imel enega izmed zavrtnih morilcev, je do tle vedel, da se bo lahko polastil tudi drugih. Naše ječe, kjer se zadržava dobro juho in kjer se daje čiste postelje, imajo jezike prav kot temnice Srednjega veka.

Sodnik je dal vsled tega orožniškemu poveljniku ukaz, naj aretira Gespina in da ga ne sme izgubiti iz oči. Nato pa je poklical staro Berto. Ta možakar ni bil eden izmed ljudi, ki si belijo glavo. Imel je že toliko afer z možmi postavne, da ga je ena nadaljna inkvizicija kaj malo vznemirjala.

— Ta človek je na slabem glasu v moji občini — je zašepetal župan v uho sodnika.

Berto pa ga je čul ter se nasmehnil.

Vprašan od preiskovalnega sodnika je zelo jasno in natančno povedal, kar se je zgodilo zjutraj, o svojem odporu ter trdnem sklepu sina. Pojasnil je vzrok laži, katere je prej povedal. Pri tem je zopet prišel na svoje prejšnje življenje.

— Vidite, stvar je taka. Jaz sem boljši kot moj sloves. Dosti je ljudi, ki ne morejo povedati toliko. Vi vidite številne stvari, če hočete naokrog ponoči. Dosti stvari.

Pozvali so ga, naj pojasni ta namigavanja, a zaman.

Ko so ga vprašali, kje in na kak način je preživel noč, je odgovoril, da je zapustil gostilno ob desetih, da je šel nato v Moprevoar gozd, da nastavi nekaj pasti in nato domov, kjer je šel spat krog ene ure.

— V tem času — je dostavil, — mora biti že nekaj divjačina v onih pasteh.

— Ali morete navesti pričo, ki bo dokazala, da ste šli domov ob eni? — ga je vprašal župan, ki se je spomnil, da se je ura grofa ustavila pri dvajsetih minutah po treh.

— Ne vem, — je odvrnil stari divji lovec brez strahu, — a mislim, da to moj sin ni zbudil, ko sem šel leč.

Ko pa je videl, da sodnik razmišlja, je dostavil:

— Mislim, da me boste vrgli v ječo, dokler ne bodo našli morilcev. Če bi bila to zima, bi se pritožil. Človek je dobro preskrbljen v ječi, kajti tam je gorko. A sedaj, ravno ob času lova, je stvar sitna. Dober nauk bo to za Filipa. Vedel bo, kako draga stvar je, če se napravi ljudem kako uslugo.

— Dosti, — ga je prekinil M. Domini. — Ali poznate Gespina? To ime je naenkrat odpravilo brezskrbno nesramnost starega moža. Njegove majhne sive oči so kazale velik ncmir.

— Gotovo, — je odvrnil, nekoliko v zadregi. — Pogosto sva igrala skupaj karte ter srebala kavo z žganjem.

Nemir moža je presenetil vse štiri, ki so ga poslušali. Prav postbno je bil oče Planta, ki je kazal globoko presenečenje. Stari va gabund je bil preveč prebrisan, da bi ne zapazil učinka, katerega je bil napravil.

— Moj Bog, tem slabše, — je zakričal. — Povedati vam hočem vse. Vsak človek zase in Bog za vse, kaj ne? Če je Gespini storil ta zločin, ga to ne bo še bolj očrnilo ali ga napravilo slabšim. Jaz ga poznam le raditega ker mi je prodajal grozdje in jagode iz vrta grofa. Mislim, da jih je ukradel. Razdelila sva si denar.

Planta ni mogel zadržati vzklika zadovoljstva, kot da je hotel reči:

— To sem dobro vedel.

Ko je rekel, da bo najbrž poslal v ječo, se stari Berta ni zmotil. Sodnik je odredil njegovo aretacijo.

Tedaj pa je prišla vrsta na Filipa.

Ubogi dečko se je nahajal v obžalovanja vrednem stanju ter se bridko jokal.

— Dolžiti mene takega zločina, mene! — je neprestano ponavljal med ihtenjem.

Ko so ga vpraševali je povedal čisto in enostavno resnico, a opravičil samega sebe, da si je drznil prodrati v park. Ko so ga vprašali, ob kakih urah se je vrnil njegov oče domov, je rekel, da ne ve ničesar o tem. Šel je spat krog devete ure ter se ni zbudil do zjutraj. Poznal je Gespina kajti večkrat ga je videl pri očetu. Vedel je, da je imel stari mož nekaj transakcij z vrtnarjem, a nivedel, kakšne narave so bile te transakcije. S Gespinom samim ni govoril niti štirikrat. Sodnik je odredil, naj se izpusti Filipa na prosto, na da bi bil popolnoma prepričan o njegovi nedolžnosti, temveč ker je bilo dobro pustiti enega na prostih nogah, če je več ljudi izvršilo zločin. Tega bi se lahko opazovalo ter bi razkril bivališča ostalih.

Trupla grofa niso našli nikjer. Celi park so skrbno preiskali, a zaman. Župan je rekel, da so ga najbrž vrgli v vodo, kar je bilo tudi naziranje M. Dominija. Vsed tega so bili poslani nekateri ribiči, da preiščejo reko Seine, pričeni nekoliko višje od mesta, kjer se našli truplo grofice.

Ura je bila takrat skoro tri. Planta je pripomnil, da najbrž ni nikdo ničesar zavil preko dneva. Ali bi ne bilo pametno nekaj zavžiti, če bi se preiskava zavlekla noter v noč? Ta poziv na trivijalne potrebnosti našega umrjivega telesa ni ugajal vse časti vrednemu županu. Ostali pa so bili zadovoljni s predlogom in gospod Curto čeprav ni bil niti malo lačen, je sledil splošnemu vzgledu. Krog mize, ki je bila še mokra od vina, katero so prelihi morilci, so sedli sodnik, Planta, župan in zdravnik ter se poslužili improviziranega prigrizka.

(Dalje prihodnj.)

Grof Begouen zopet v Jugoslaviji.

Iz Pariza se poroča, da pride v Ljubljano grof Begouen. Osebnost tega grofa je tako tesno zružena z bojem za našo samostojnost da ga lahko smatramo za svojega, za enega izmed najglasnejših zagovornikov naših pravic pred francosko javnostjo.

Ta odlični francoski prijatelj, ki bo nekaj dni dragi gost Ljubljane, se je prvič vozil po jugoslovanskem ozemlju leta 1887. Spretno je avstrijska diplomacija znala prikriti neznojni narodni položaj v monarhiji pred tujim svetom, zato pa so pisma grofa Begouena, ki jih je takrat pošiljal v "Journal des Debats", kakor meč razsekavala to mrežo ter vrgla med francosko javnost krik po svobodi. Ta pisma so imela tem večji pomen, ker so razlagala francoskemu narodu evangelij velikega škofa Strossmayerja, s katerim se je v dolgih večerih razgovarjal o temeljih bodoče jugoslovanske države. Njegova pisma so izšla v posebni knjigi in so za nas dragocen dokument v francoski literaturi. Od tistih dob dalje je bil grof Begouen v vednih stikih z avstrijskimi Jugoslavo in ko je leta 1918 revolucija razkosala habsburško monarhijo, je bil zopet on eden izmed prvih Francozov, ki je prišel pozdravljat mlado, od prvega navdušenja drhtečo Jugoslavijo. Poklonil se je zemeljskim ostankom Zrinjskega in Frankopana, katere je narod kot svete relikvije v triumfalnem sprevodu spremljal na svoja domača tla. Jugoslovanska javnost je ohranila gospodu grofu za ta akta sočustva hvaležno srce.

Na mirovni konferenci je bil grof naš. Zastopniki naše države ga hranijo v najboljšem spominu in bodo občudovali vedno energijo s katero se je vrgel v boj za našo Adrijo, za našo Reko, za naše severne meje. Nešteto krat se je rabila njegova pomoč in njegove sijajne zveze s političnimi krogi mirovne konferenc. G. dr. Slaviji bo znal pripovedovati, kaj je bil gospod grof v vprašanju Prekmurja, koroški Slovenci mu bodo ostali istotako hvaležni, akoravno so ves ta trud prekrizale intrige italijanskih zastopnikov. Med mirovno konferenco je bil gosp. grof trikrat v Jugoslaviji. Prvič aprila-majnika, drugič septembra-oktobra 1919, ko je študiral na mestu razmere na naše severne meje, tretjič marca 1920, je spremljal kardinala Dubois od Zagreba dalje do Pariza. On pozna čudovito ne samo našo zemljo, ampak je razbistril naš značaj in naše politično ter kulturno življenje. Ni čuda, ako bi danes raje videl, da bi se pustilo več pravice narodni volji. Kot političnemu prijatelju naše domovine in posebej našega naroda, mu želimo iskren dobrodošel in upamo, da bo primerjal v duhu današnji Jugoslaviji z ono, katero sta se črtala pred 30 leti vsgr. Strossmayer in on, ko je še ogrska policija dušila brutalno vsako narodnostno manifestacijo.

Danes pa ne pride kot politik. Sleči hoče to sukno ter priti med nas kot zastopnik francoske vede. In kot tak nam je ravno tako dobrodošel, ker treba narodu dati prilike, da povzdigne svojo kulturo. Vsak, ki hoče sodelovati na naših kulturnih zavodih, je dobrodošel, ako pa pride na naše vseučilišče grof Begouen, omo to tem topleje pozdravili, ker vemo, da bo govorilo tudi srce, ki naš narod ljubi. Na svojih posestvih v Porencah je grof s svojimi tremi sinovi našel zanimive votline in tam je našel na sledove prazgodovinskega človeka, kar ga je napotilo da se je posvetil temu študiju. Naletel je na kostenjake, na doslej edino obstoječe ilovnatc sohe, na dva veličanska bivalca iz ila, kar vse je dalo novo podlago za študij industrije in umetnosti prazgodovinskega človeka. V najnovejši dobi je razkril čudovito ribsko "Sorcier" (čarovnik), ki je služil kot važen dokument pri delu o verskih čustvih prazgodovinskega človeka, katero je izdal l. 1921. Menage OSD. Gosp. grof Begouen je imel nešteto konferenc o prazgodovinskem človeku, napisal je več znanst. brošur, ki govorijo detajlirano o njegovih votlinah, tako da so ga sočasno imenovali za glavnega tajnika mednarodnega antropološkega instituta v Parizu, kjer pridno dela v družbi velikih učencjakov, kakor so prof. Bouhle, abbe Brenil, abbe Taillard.

In o tej stroki hoče govoriti na ljubljanski in zagrebški univerzi. Telesna konstitucija prazgodovinskega človeka, delovanje, kultura prazgodovinskega človeka, to sta naslova njegovih predavanj, — katere bo spremljal s krasnimi projekcijami prenejskih votlin in prazgodovinskih kostenjakov. To bo tembolj zanimivo, ker so gotovo zveze med francoskimi najdbami in med kostenjakom iz Krapine, katerega g. grof dobro pozna. Ko bi ta predavanja zbudila pri nas zanimanje za to tako malo obdelano polje, potem bi se z veseljem lahko vdali nadi, da bomo na naši zemlji našli sledove o prazgodovinski dobi, kakor to trdijo francoski učenjaki. "Slovenec".

Vsak človek se lahko oženi, če Ludovika XIV., ki je vladal ob ča ni prepočasen, da bi objel" pri- su, ko se je Francija polastila te- ga ozemlja.

Država Louisiana je dobila svo- Lačne ljudi le redkokedaj mu- je ime na čast francoskega kralja čo neprebava.

CENIK KNJIG

katero se dobi pri Slovenic Publishing Co. 82 Cortlandt St. New York

Posebne knjige,	Ne v Ameriko,	1.95
Hitri računar 65	Šesti del	
Nemški abecednik 95	Gledališka igra,	50
Nemško-angleški tolmač 60	Bevček Andrejček	
Pravilo dostojnosti 30	Zemljevidi,	2.50
Slovensko-angleški slovar, trdo v platno vezan 1.50	Združenih držav15
Slovensko-nemški slovar (Janežič Bartol) 4.00	Kranjske dežele10
Slovensko-nemški slovarček 1.00	Zemljevid Evrope30
Zabavne iz razne druge knjige,	Velika stenska mapa Evrope	2.50
Amerika in Amerikanci 5.00	Zemljevidi: New York, Ill., Kans., Colo., Mont. Pa., Minn., Wis., Wyo., W. Va., Alaska vsaki po 35	
Knjiga za lahkomišelnje ljudi, spisal I. Cenkar 1.75	Molitveniki,	
Pet tednov v zrakovlopu 2.00	Rajski Glasovi, v platno vezano 90	
Doli s očerjem 90	v usnje vezano 1.80	
Zbrani spisi Jakob Alečovec	v kost vezano 1.70	
Kako sem se jas likal, Prvi del 1.25	Sveta Ura, v platno vezano 1.00	
Drugi del 1.25	v usnje vezano 2.00	
Tretji del 1.00	v kost vezano 1.80	
Ljubljanske slike, Četrti in peti del 1.50		

Opomba: Naročilom je priložiti denarno vrednost, bodisi v gotovini, poštni nakaznici ali poštnih znamenk. Poština je pri vsakem naročilu.

Francija in Vatikan.

Francoska vlada je imenovala za svojega izvanrednega poslanca pri Sveti Stolici g. Jonnarta.

To je zelo važen dogodek. — Z imenovanjem g. Jonnarta je francoska vlada na lastno iniciacijo zopet vpostavlja zvezo z Vatikanom, ki jo je pred več kot deset leti iz kulturnobojnih razlogov sama prekinila.

Izredna važnost tega imenovanja se razvidi iz teh dejstev: 1. da je bil imenovan ravno Jonnart, 2. da se je imenovanje izvršilo še pred sklepom senata, 3. da se je zgodilo ravno v sedanjem, za Francijo vevlašnem zunanepolitičnem momentu.

Jonnart ni pristaš kake katoliške stranke, ampak demokratski republikanec in je bil pred vojsko celo predsednik te stranke. Bil je guverner v Alžiru, leta 1913 minister za zunanje zadeve, med vojsko pa visoki komisar Francije v Grčiji, kjer je dosegel abdikacijo kralja Konstantina. Zdal je senator departamenta Pas-de-Calais in predsednik reparacijske komisije. On je eden najplivnejših francoskih diplomatov in je med vojsko igral veliko vlogo v mednarodni diplomaciji.

Predlog, da se zveza z Vatikanom zopet vpostavi, je bil v zbornici že sprejet, v senatu pa še čaka na rešitev; večina mu je pa vneprej zagotovljena.

Da je Briand še pred tem sklepom imenoval izrednega poslanca pri Vatikanu, zato seveda niso bili merodajni primeroma malenkostni razlogi zgolj cerkveno-političnega značaja v Orijentu, (kakor so domnevali nekateri slovenski liberalni listi), ampak mednarodni politični položaj, kjer je Vatikan središče, kjer se stekajo vsi mednarodni vplivi z vseh strani sveta, se dobivajo najboljše informacije in zveze z diplomacijo vseh držav. Francija pa Vatikan prav sedaj zelo rabi, ko postaja svetovni položaj zanjo čedalje bolj za motan in poln nevarnosti.

Briand je objavil, da sprico sedanjega stanja svetovne politike Francija ne more biti še dalj brez diplomatskega zastopstva pri papežu.

Jonnart, ki se je popolnoma posvetil vpostavitvi normalnih razmer v krajih, ki so jih opustošili Nemci, se je nekaj časa branil prevzeti poslanstvo pri Vatikanu. Ko je bil 17. maja pozvan k Briandu, pa je ta apeliral na njegov patriotizem, naglašajoč, da Francija v sedanjem trenutku nujno mora imeti zastopnika svojega stališča v mednarodnih političnih vprašanjih pri Vatikanu. Jonnart je nato častno mesto sprejel in po konferenci redaktorju "Excelsiora" izjavil, da v težkih okoliščinah, v katerih se danes Francija nahaja, ni smel odkloniti tega važnega poziva.

Srce človeško, v vek nemirno, hrepeneče vedno po sreči, želeče si vedno nekaj tajnega, neznanega, neznanega, mora imeti nekaj ali nekoga, da se ga oklene z vsemi svojimi silami, z vso svojo močjo, vročo, kipečo strastjo. . . . nekoga, komur zaupa svoje misli, upe, načrte in težnje svoje. Josip Kostanjevec.

Rada bi zvedela za naslov svojega očeta FRANKA KOMAT, doma iz Velike Loke na Dolenskem. Cenjene rojake prosim, ako kdo ve za njega, da mi naznani njegov naslov, ali naj se pa sam oglasi, ker mu imam važne stvari za povedati. — Frances Komat, 727 E. 157. St., Cleveland, Ohio. (13-15-6)

KJE JE?

Spodaj podpisana iščem svojega moža JOHNA KNAUS, doma iz Malega loga št. 10 pri Loškem potoku, ki me je zapustil z 2 leti starim otrokom pred štirinajstimi leti brez vsega denarja. Prosim drage čitatelje, ako kdo kaj ve, kje se nahaja, da mi blagovoli naznani, ali naj se sam zglosi, ako ima še kaj arja do otroka. — Mrs. Frances Knaus, žena, Frances Knaus, hči, 6127 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. (10-15-6)

PREDNO SE ODLOČITE

za svojo družino, sorodnika ali prijatelja naročiti vozni listek, ali poslati denar v domovino, da se ga potnik sam kupi, pišite najprvo za tozadavna pojasnila na znano in zanesljivo trdiko FRANK SAKSER STATE BANK 82 Cortlandt Street New York (Advertisement)

KRETANJE PARNIKOV

KEDAJ PŘIBLIŽNO ODPLUJEJO IZ NEW YORKA.

MAURETANIA	15. junij	Cherbourg	FINLAND	9. julij	Cherbourg
BELVEDERE	16. junij	Trst	CRETE	12. julij	Genoa
CANOPIC	17. junij	Genoa	SAXONIA	14. julij	Cherbourg
KROONLAND	18. junij	Havre	MAURETANIA	14. julij	Cherbourg
LA SAVOIE	18. junij	Havre	LA SAVOIE	14. julij	Havre
ROCHAMBEAU	18. junij	Havre	P. MATOIKA	14. julij	Genoa
AMERICA	22. junij	Cherbourg	LAPLAND	16. julij	Cherbourg
PARIS	25. junij	Havre	OLYMPIC	16. julij	Cherbourg
FINLAND	25. junij	Cherbourg	ARGENTINA	21. julij	Trst
OLYMPIC	25. junij	Cherbourg	AMERICA	23. julij	Cherbourg
COLUMBIA	28. junij	Trst	KROONLAND	23. julij	Cherbourg
BERENGARIA	30. junij	Cherbourg	ADRIATIC	23. julij	Havre
POCAHONTAS	30. junij	Genoa	AQUITANIA	26. julij	Cherbourg
LAFAYETTE	2. julij	Havre	PARIS	27. julij	Havre
ZEELAND	2. julij	Cherbourg	FINLAND	30. julij	Cherbourg
AQUITANIA	5. julij	Cherbourg	WASHINGTON	30. julij	Cherbourg
LA LORRAINE	8. julij	Havre	ADRIATIC	2. avg.	Cherbourg
ADRIATIC	6. julij	Cherbourg	DELVADERE	11. avg.	Trst
FRANCE	7. julij	Havre	MAURETANIA	11. avg.	Cherbourg
PRES. WILSON	9. julija	Trst			

Glade cen za vozne listke in vse druge pošlani, obrnite se na trdko FRANK SAKSER STATE BANK 82 Cortlandt St., New York.

U.S. MAIL STEAMSHIP COMPANY

Direktna služba iz New Yorka in Bostona v Napoli in Genova. Karte do Palermo in Mesine. VELIKI PARNIK NA LVA VLJAKA. POCAHONTAS" odpluje 30. junija — 13. avgusta — 24. sept. Cene za Napoli in Genova: Kabine \$150 naprej, 3. razred \$95 in \$5 voj. davka. IZBORNNA SLUŽBA — KRASNE UDOBNOSTI. Oddelek za potnike: 45 BROADWAY, NEW YORK. Oddelek za prtljago: 120 BROADWAY, NEW YORK.

NAREDBA GENERAL. JUGOSL. KONZULATA

Vsak bo lahko dobil potni list, kdor ima dokaze, da je v resnici jugoslovanski podanik.

Soglasno z zadnjim odlokom ministrstva za zunanje zadeve bo konzulat izdajal potne liste vsem državljanom kraljevine Srbov, Slovencev in Hrvatov, ki bodo svojim prošnjam za potni list priložili tudi zaostne dokaze o jugoslovanskem državljanstvu.

Ko se bo konzulat prepričal, da so predloženi dokumenti pristni in zadostni, bo dobil prosilec potni list. V slučaju, da bi pa nastali kakšni pomanjkljivosti, bo izdan potni list šele z dovoljenjem ministrstva.

Ker je število prosilcev ogromno in v vsakim dnu narašča, ni konzulatu mogoče takoj opraviti vsakega dela, toda polagoma bodo prišli vsi na vrsto. Nihče naj ne kupi šifkate prej, predno se osebno ne zgleda na konzulatu ter dobi potni list.

V vsakem drugem slučaju ne bo konzulat prevzel nobene odgovornosti za čakanje v New Yorku, iz čeladja, za katero so vzeli karto, odpluje brez njih.

V dokaz državljanstva je treba predložiti: stari potni list, domovnico, vojaško knjižico, delavsko knjižico, krstni list ali potrdilo okrajnega sodišča v starem kraju. Kdor tega nima, bo dobil potni list šele s posebnim dovoljenjem iz ministrstva.

Dospelo je novo suho grozdje.

Muškatel zelo sladke debele jagode, boksa 50 funtov . . \$9.—
Cipar grozdje največje in najsladkejšje jagode, boksa 50 funtov \$8.—
Malo črno grško grozdje, zelo sladko, boksa 50 funtov \$7.—
Pošljite \$3. na račun vsake bokse ki naročite in pošlaji bomo takole.
BALKAN IMPORTING CO.
51-53 Cherry St., New York, N. Y.

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

COLUMBIA GRAMOFONE

VICTOR NAVINSEK, 331 Greeve St., CONEMAUGH, PA.

NOVE COLUMBIA PLOSCE po 85c.

54683) Mill zvoncek, petje	E4232) Drummers parade marš.
54684) Naprej zastave slave.	54117) Miller daughter of the forest.
54685) Na tujih tleh, petje.	E4998) Radecki marš, vojaška.
54686) Ko bi moj ljub, vedel.	54118) Oesterreich militair marš.
54687) Še enkrat te objamem.	E7900) 98 Regiment, marš.
54688) Nedožno oko, petje.	54119) Grenadier marš, vojaška.
E4684) Hausmajsterca v jezturu.	E1684) Holzbackerbaum marš.
54689) Špela pečenko jedla, šaljiva.	54120) Hoch vom Dachelein marš.
E4691) Špela in Micka in Domat.	E2117) Stellerleder marš, vojaška.
54690) Zaljubljen se je vrabec, šaljiva.	54121) Hop, hop, Schneepolka.
E4692) Družinske sladkosti v Clevelandu.	E4696) Beautiful Girl, polka.
54693) Od kod je Špela doma, šaljiva.	54122) Sky Rocket Gellou.
54694) Auf der Alm, valcer.	
54695) Poslušon marš, vojaška.	
54696) Na sdravi zohod, marš.	
54697) Jeste se povijam, marš.	

Po dolgem času smo dobili prave nemške ploške, vojaška godba prve vrste, krasni vojaški marši in valcerji. Dobili smo jih par tisoč. Pravi glasni Columbia gramofoni od \$30.00 do \$75.00. Cenik v vseh jezikih vam pošljemo brezplačno. Ko naročite blago, nam dajte točni expresni naslov, da blago prej dobite. Naročilo in denar (mucny order) pošljite na: IVAN PAJK, Columbia Gramofoni, 24 Main St., Conemaugh, Pa.

CUNARD-ANCHOR

Največji, najhitrejši parniki na svetu. Izborna potreba potnikov. V vašem mestu ali bližini je lokalni agent.

V JUGOSLAVIJO, MADŽARSKO, RUMUNSKO IN BOLGARSKO.

CALABRIA

27. JULIJA

Vozni list za Dubrovnik, Trst ali Reko \$100. Vojni davek \$5.00.

Prsko Cherbourg: 29. junija

BERENGARIA 29. junija
AQUITANIA 5. julija
MAURETANIA 14. julija

French Line

COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE V JUG